

Asia: VN/9807/2026

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2027

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot ehdotettaviin muutoksiin

Hyvinvointialueille asetetut raportointivelvoitteet ovat jo tällä hetkellä laajat ja aiheuttavat jatkuvia merkittäviä järjestelmäkustannuksia sekä lisääntyviä henkilöstökustannuksia hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden raportointivelvoitteita tulee lisätä tai muuttaa vain, mikäli siitä saadaan selkeästi konkreettista hyötyä. Kaikki uudet raportoinnit tai olemassa olevien raportointien laajennukset tai muutokset aiheuttavat lisätyötä ja -kustannuksia hyvinvointialueille, joiden talous on muutenkin erittäin haastavassa tilanteessa. Lisäksi mitä pienempiin yksityiskohtiin raportointivelvoitteita lisätään, sitä enemmän tämä aiheuttaa manuaalista raportointityötä hyvinvointialueilla koska automaattista tietojen raportointia ei pystytä kaikilta osin toteuttamaan.

Palveluluokitus HHTPP

Kommentit muutoksiin

Suurin osa palveluluokkiin tehtävistä muutoksista on selkeitä. Palveluluokan 2452 poistaminen ja uusien palveluluokkien 2453 ja 2454 lisääminen ei aiheuta ongelmia. Pystymme erittelemään terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelut kirjanpidon laskentatunnisteiden perusteella. Palveluluokan 2940 (maahanmuuttajien kotoutumista edistävät sosiaalipalvelut) huomautuksesta on poistettu maininta toimeentulotuesta, mutta palveluluokan 2903 (työikäisten sosiaalipalvelut) kuvauksessa sanotaan edelleen ”Poikkeuksena kotoutumislain perusteella maksettava valtion 100 %: sesti korvaama toimeentulotuki, joka kuuluu luokalle 2940 Maahanmuuton sosiaalipalvelut”. Tämä pitää myös poistaa.

Sektorien ja rahoitustuottojen ja -kulujen tilien pakollisuusmuutokset eivät aiheuta ongelmia.

Investointisuunnitelma HHIS

Yleiset kommentit muutoksiin ja aikataulumuutokseen (31.12 -> 31.5.)

Aikataulun myöhentäminen on kannatettava. Alueille on annettava työrauha talouden tasapainon saavuttamiseen.

Kommentit taulukkoon hs-t01: vastausvaihtoehtojen rajausta ja palveluryhmittelyä

Kommentit

Palveluiden ryhmittely suurten toimitilainvestointien osalta aiheuttaa ongelmia. Toimitiloja pyritään keskittämään, jolloin samassa tilassa toimii tyypillisesti useita palveluita. Esimerkiksi sote-keskuksessa tuotetaan useita eri palveluita. Toimitilainvestoinnin ilmoittaminen ”pääasiallisen palveluluokan” alla ei tuota oikeaa tietoa investoinnista.

Yksikköhinnan alittavat -rivit voivat sisältää korvausinvestointeja ja uusia hankintoja, ja ne voivat kohdistua useaan palveluryhmään. Näiden rivien osalta kentät ”pääasiallinen palveluryhmä” ja ”korvaus-investointi” eivät voi olla pakollisia.

”Tuottavuutta edistävä investointi” tulee olla vapaaehtoinen kenttä. Suunnitelmavuosille suunniteltujen investointien osalta arviointia ei ole raportointivaiheessa tehty. Myöskään yksikköhinnan alittavien investointien osalta kenttä ei voi olla pakollinen, koska rivin sisällä on erilaisia investointeja (tuottavuutta edistäviä, ylläpitäviä tai palvelutarpeen lisääntymisestä aiheutuvia investointeja). Kenttä voidaan perustellusti täyttää vain suunnitelman ensimmäisenä vuonna alkavien yksikköhinnan ylittävien rivien osalta.

Raportoinnissa tulee sallia yksikköhinnan alittavat -rivien raportointi myös vuosikohtaisina riveinä. Tämä helpottaa olennaisesti raportin kokoamista ja täsmäyttämistä hyvinvointialueella.

Kommentit taulukkoon hs-t02: täydentävät tiedot ja tekstiosan erillisraportoinnista luopuminen

Kommentit

Erillisestä tekstiosasta luopuminen lisää hyvinvointialueen työtä. Hyvinvointialue joutuu tuottamaan omaan päätöksentekoonsa joka tapauksessa erillisen dokumentin, joka sisältää tekstiosuudet ja päätöksenteon kannalta olennaiset eurotiedot. Tekstiosan siirtäminen HHIS raporttiin on lisätyö hyvinvointialueelle.

Tekstiosan raportoinnin osalta on tässä vaiheessa epäselvää, missä määrin talousjärjestelmissä on valmius käsitellä tekstimuotoisia kenttiä. Joka tapauksessa uusien raportoitavien kenttien

rakentamisesta aiheutuu järjestelmäkustannuksia ja huolena tässä vaiheessa on, että tekstikenttien pituuksiin tulee merkkimääräisiä rajoitteita ja että talousjärjestelmissä tekstiosioden käsittelyn toiminnallisuudet ovat heikot, mikä hankaloittaa tekstiosien laadintaa hyvinvointialueella ja lisää manuaalisia työvaiheita. HHIS raportointikonaisuutta rakennetaan käytännössä hyvinvointialueella Exceliä hyödyntäen. Excel ei ole kovinkaan hyvä työväline pitkien tekstien käsittelyssä ja työstämisessä.

Ohjeistuksessa olisi hyvä täsmentää, mitä vuosikatetta investointisuunnitelman raportoinnissa käytetään: tuleeko siinä käyttää hyväksytyt talousarvion ja -suunnitelman mukaista vuosikatetta vai voiko hyvinvointialue käyttää sen hetkistä parasta arvioita seuraavan vuoden vuosikatteesta. Taloudellinen näkymä on usein muuttunut suunnitelmavuosien osalta ja investointisuunnitelman ensimmäisen vuoden vuosikate vahvistuu vasta talousarvion laadinnan yhteydessä.

Investointiohjauksen ja -seurannan lisääntyvä byrokratia ei ole järkevää resurssien käyttöä.

Kommentit taulukkoon hs-t03: pitkäaikaisten hyödykkeiden luovutukset

Kommentit

-

Ostolaskujen raportointi OTI ja OTU

Yleiset kommentit ostolaskutietojen raportointiin ja ehdotettuun aikatauluun (20.pv kuukausittain)

20. pv olisi liian aikaisin aineistojen toimitukseen. Reskontran sulun ja raportointiin väliin ei jäisi riittävästi aikaa. Raportointi voisi olla aikaisintaan kuun viimeisenä päivänä, kuten esimerkiksi HHKR-raportin osalta. Tällöinkään ei jäisi mahdollisuutta aineiston manuaaliselle tarkastukselle ennen toimitusta, mikä on ristiriitaista, kun vastuu aineiston oikeellisuudesta ja henkilötietojen poistamisesta jäisi hyvinvointialueelle, vaikka tosiallista mahdollisuutta tällaiselle varmistamiselle ei olisi.

Ostolaskutietojen toimittaminen ei anna oikeaa tai täydellistä kuvaa hyvinvointialueen hankinnoista eikä raportoitujen tieto ole tarkoituksenmukaista käyttää hankintojen valvontaan. Tällä tavalla toteutettu valvonta ei myöskään tosiasiaassa lisää tehokkuutta tai vähennä kustannuksia. Hankintaoja seurataan jo nyt ja arvioidaan tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastuksen yhteydessä tehtävää tarkistus on laajaa ja siinä huomioitaan ostolaskujen lisäksi hankintoja kokonaisvaltaisesti.

Ostolaskutietojen raportit omaan käyttöön (esim. hankintapulssiin vietäviksi) tarvittaisiin edelleen hankintatietovarannon raporteista huolimatta, eli tämä ei korvaa hyvinvointialueen nykyistä kvartaaliraporttia hankintojen seurannassa tai vähennä nykyistä ostolaskujen raportointia.

Mikäli ostolaskuja koskevat raportointivelvoitteet tulevat voimaan, tulee vaatimus kilpailutunnisteen lisäämisestä laskun tiliöintiin koskea vain veloitteen alkamishetken jälkeen tehtyihin kilpailutuksiin liittyviä ostolaskuja, jotta tämä vaatimus laskulle lisättävästä tunnisteesta voidaan huomioida jo kilpailutuksen vaatimusmäärittelyissä. Kilpailutustunnusten saaminen laskuille jälkikäteenä vaatimuksena on todennäköisesti mahdotonta ja joka tapauksessa erittäin aikaa vievää ja työllistävää. Kilpailutus-tunnisteiden käytön valvonta ja oikeellisuus tulee työllistämään ja vaatimaan lisäresursseja myös uusien hankintojen osalta.

Mikäli raportointi koskisi myös ennen veloitteen alkamishetkeä tehtyjä hankintoja, niin tietojen lisääminen laskusanomalle olisi oltava toimittajien kanssa sovittu ja viety käytäntöön onnistuneesti jo enne raportointivelvoitteen alkamista. Toimittajille ei voida kohtuudella olettaa olevan mahdollisuuksia toteuttaa tällaista muutosta lokakuuhun 2027 mennessä. Tämä ei myöskään olisi hyvinvointialueelta vaadittavan työmäärän vuoksi mahdollista toteuttaa.

Mitä enemmän tietoja halutaan lisättävän ostolaskuille sen vaikeammaksi se tekee pienten yritysten mahdollisuuden osallistua kilpailutuksiin, koska niiden järjestelmät ja osaaminen eivät riitä. Hyvinvointialueella ei myöskään ole nykyisellään resursseja valvoa ja testata jokaisen yksittäisen toimittajan kanssa kilpailutustunnisteen lisäämistä laskusanomalle oikeassa muodossa oikeaan kenttään.

OTI raportoitavat tiedot on rajattu koskemaan vain osaa käyttötalouden menoista ja vuokraamisen osalta vain julkisiin hankintoihin liittyviin ostolaskuihin. Ostolaskuaineiston rajaaminen esitetyllä tavalla voi olla hyvin hankalaa, koska samalla ostolaskulla voi olla sekä raportoitavia että raportointivelvoitteen ulkopuolisia rivejä. Lisäksi taseen kautta kirjattavien erien tunnistaminen raportoitaviksi ja ei raportoitaviksi olisi käytännössä hyvin haastavaa. Vuokralaskujen rajaaminen aineistoon esitetyllä peri-aatteella ei ole mahdollista.

Auraohjeluonnoksessa todetaan ostolaskujen tiliöintirivien toimittamisesta, että valtiokonttori tekee aineistoihin automaattisia tarkastuksia, jotka voivat johtaa aineiston hylkäämiseen. Mikäli aineisto hylätään, tulee toimittaa uusi aineisto. Mikäli ostolaskujen tiliöintirivien aineisto muodostetaan ostolaskujen käsittelyjärjestelmästä suoraan, ei tiliöintirivien korjaaminen lähdejärjestelmässä ole mahdollista laskun hyväksynnän jälkeen. Tämä on perusasia audittrailin näkökulmasta. Aineiston korjausmahdollisuuden pakko tarkoittaa, että rivitiedot muodostetaan jostain muualta (esim. tietovarastoratkaisu) tai että muodostettua aineistoa korjattaisiin manuaalisesti hyvinvointialueella, joka ei ole käytännössä mahdollista ja joka johtaisi siihen, että tiedot eivät enää täsmää lähdejärjestelmän kanssa. Aineiston manuaalinen muokkaus ja muutosten dokumentointi perusteluineen lisää myös työmäärää ja vaati resursseja tähän manuaaliseen työhön.

Tuoterivitietoja ei ole tällä hetkellä mahdollista raportoida eikä näiden volyymitietoja ole siten saatavissa. Tuoterivejä on kuitenkin useimmilla laskuilla merkittävästi enempää, kuin tiliöintirivejä.

Tuote-rivien massaa voi tämän vuoksi odottaa olevan hyvin merkittävä ja kaikki tähän liittyvä raportointivelvoite erittäin työllistävä ja kustannuksia aiheuttava. Tuoterivejä käsitellään tällä hetkellä vain yksittäisen ostolaskun tarkastamiseen ja osittain.

Mikäli raportointivelvoite alkaa lokakuusta 2027, niin aikaa merkittävien järjestelmä ja prosessimuutoksiin ei jää riittävästi. Ehdotettu raportointisisältö on hyvin laaja, tehtävä on hyvinvointialueelle uusi ja tekniset ratkaisut ja niiden haasteiden selvittäminen on itsessään aikaa vievä projekti. Lisäksi henkilöstöressurssien lisääminen uusiin manuaalisiin työvaiheisiin ja perehdyttäminen vaatii aikaa.

Toimittajien ja heidän käyttämien järjestelmien valmius tietojen lisäämiseen laskusanomalle on hyvin vaihteleva, merkittävilta osin esimerkiksi kilpailutustunnisteen saaminen ostolaskusanomaan ei tulisi onnistumaan. On myös merkittävä määrä kertatoimittajia, joiden osalta ei jää muuta vaihtoehtoja, kuin tarvittavien tietojen lisääminen laskuille manuaalisesti.

Kommentit solutasoisiin tietosisältöihin: onko tiedot toimitettavissa, mitä haasteita tiedon toimittamisessa voi olla (yksilöi solut joissa haasteita)

Kommentit

C0010 Toimittajan laskun tunniste voi sisältää myös tuotteen tai palvelun kohteena olevan luonnollisen henkilön tietoja. Vaikka toimittajan laskun tunniste olisi tällaisia henkilötietoja, niin laskun numeroa ei voi muuttaa ja poistaa tätä tietoa manuaalisesti laskun käsittelyn yhteydessä. Tämän tiedon poisto olisi aina tehtävä jälkikäteen, raportoinnin yhteydessä. Tässä voi myös olla välillistä paljastumista. Yksittäisen laskun osalta ei ole mahdollista arvioida laskun käsittelyn yhteydessä, onko laskun tunnisteessa sellaista tietoa, jossa on välillisen paljastumisen riskiä.

C0030 Kilpailutustunniste. Aura-ohjeluonnoksessa todetaan, että kilpailutustunniste raportoidaan ostolaskukohtaisesti. Kuitenkin raportointipohjissa kilpailutustunnus on tiliöintirivitaso tietoa. Ohje ja raportointi ovat ristiriidassa keskenään. Järjestelmäteknisesti on merkittävä ero. Kilpailutustunniste on teoriassa lisättävissä laskun otsikkotietoihin, mikäli toimittaja on tiedon sinne vienyt oikeassa muodossa oikeaan tietokenttään. Mikäli tieto tulisi löytyä laskun tiliöintiriviltä, niin tämä vaatisi joko merkittävä muutos ostolaskujen käsittelyjärjestelmään ja käsittelyprosessiin, tai vaihtoehtoisesti tieto pitäisi tuottaa ostolaskun otsikkotiedoista jälkikäteen raportointia varten rikastamalla tiliöintirivitietoja.

Ostolaskun käsittelijä ei voi tunnistaa, mistä laskuista kilpailutustunniste mahdollisesti puuttuu, tai mikäli se on ilmoitettu väärässä muodossa tai kentässä laskusanomalla. Samalta toimittajalta voi tulla laskuja moneen eri sopimukseen liittyen, joista osa voi olla kilpailutettuja ja osa ei. Mikäli tätä tietoa vaaditaan, niin jokaisen laskun käsittely tulisi vaatimaan hankinta-asiantuntijoiden tai sopimushallinnan henkilöiden manuaalista tarkistusta ja arviointia. Tällöinkään aineiston

täydellisyyttä ei voida taata, sillä kukaan ei tunne hyvinvointialueen kokoisen organisaation jokaista hankintaa. Tämä olisi merkittävä manuaalinen lisätyö, joka tulisi vaatimaan uusia henkilöstöresursseja. Kilpailutustunnisteen lisääminen manuaalisesti ostolaskulle tai tiliöintiriville tulee aiheuttamaan merkittävän määrän vääriä kilpailutustunnisteita. Tietojen korjaaminen jälkikäteen tiliöintiriveille ei ole mahdollista, koska hyväksytyn ja kirjanpitoon siirretyn laskun tiliointitietoja ei saa muuttaa järjestelmässä. On myös merkittävä määrä hoitotarvikkeisiin liittyviä laskuja, joissa samalla ostolaskulla laskutetaan useisiin eri kilpailutuksiin liittyviä nimikkeitä.

Kilpailutustunnisteen lisääminen laskusanomille toimittajien toimesta tulisi vaatimaan hyvinvointialueelta merkittävä määrä lisäresursseja toimittajien ohjeistamiseen, sanomatietojen testaamiseen ja sekä valvontaan. Lisäksi on merkittävä riski siitä, että jo laskusanomalle lisätty kilpailutustunnisteen toimitus päättyy esimerkiksi toimittajan laskutusjärjestelmän muutoksista vai vaihdoksista johtuen, eikä hyvinvointialueella ole mahdollisuutta valvoa kaikkia laskuja ja sitä kautta huomata tällaiset muutokset.

C0040 Turvakoodin osalta ostolaskujen käsittelijä ei pysty arvioimaan yksittäisen laskun osalta, onko se turvaluokiteltava vai ei. Turvakoodin lisäämistarve vaatisi jokaisen ostolaskun yksittäistä arviointia, eikä organisaatiossa ole henkilöä tai yksikköä, joka pystyisi näitä kaikkia tunnistamaan. Hyvinvointi-alueella ei ole käytössä kattavaa tilausjärjestelmää, jossa turvakoodia (tai kilpailutustunnusta) saataisiin välitettyä toimittajalle ja sitä kautta ostolaskulle. Luokituksen vieminen oikeaan sanomakenttään oikeassa muodossa ei ole mahdollista valvoa, eikä virheellisiä muutoksia sanomissa ole mahdollista tunnistaa. Manuaalinen tunnistaminen ja tiedon lisääminen on aina altis virheille ja vaatisi ostolaskujen käsittelyprosessin merkittävää muutosta, mikä lisäisi manuaalisia työvaiheita yli yksikkörajoja ja pidentäisi käsittelyprosessia merkittävästi. Voiko turvakoodi näin ollen olla pakollinen tieto, kuten ohjelunoksessa todetaan? Tiliöintirivitasolle vieminen vaatii muutoksia sekä järjestelmiin että ostolaskujen käsittelyprosessiin.

C0110 Tositepäivä olisi ehdottomasti oltava kirjanpidon tositepäivä, eli laskun kirjauspäivä. Paitsi, että laskun hyväksyntäpäivä on täysin epärelevantti tieto raportoinnissa, niin useammalle riville tiliöitävät laskut saavat rivikohtaiset hyväksyntäpäivät, jolloin raportille nousisi myös vain osittain hyväksytyjä laskuja. Laskulla ei näin ollen välttämättä ole vain yksi hyväksyntäpäivä, vaan useampi. Hyväksyntä-päivä ei myöskään ole nykyisellään raportoitava tietokenttä, vaikka se tieto järjestelmässä onkin tiliöintirivitasoisesti olemassa. Kirjanpidon tositepäivä ei voi olla suljetulla kirjauskaudella, jolloin tätä päivää käyttämällä voitaisiin rajata pois laskut, jotka eivät ehkä lopulta päätyisi missään vaiheessa maksuun.

C0160 Kirjanpidon tilinumero. Tasetileille kirjattavilla laskuille ei ole sellaisia tunnistetietoja, joilla laskujen kuulumisen raportoitavaksi haluttaviin eriin olisi yksiselitteisesti pääteltävissä. Selvittelytileille kirjattavien laskujen osalta ei ole mitään sellaisia tietoja, joiden perusteella voidaan päätellä, ovatko ne raportoitavia tai ei (esim. henkilöstöeriin kuuluvat laskut, välitettyjen varojen käyttö). Näitä ei siis olisi mahdollista määritellä noustaviksi raportille. Tasetilien perusteella tehtävä poiminta olisi altis virheille, vaikka teknisesti todennäköisesti tehtävissä. Lisäksi tasetilien kanssa ei käytetä tuloslaskelman kustannuspaikkoja, eikä yhdellekään taseelle kirjatulle laskulle ole näin ollen

lisättävissä palveluluokkatietoa. Lasku voi myös jakautua taseessa niin, että osa tiliöintiriveistä kuuluisi raportoida ja osa ei, jolloin laskun kokonaissumma ei täsmäisi raporteille nousevan tiliöintirivitiedon kanssa. Tuoterivitason tiedon erittelemisen raportoitavalle kuuluvalle osuudelle ja ei raportoitavalle ei olisi mahdollista. Hyvinvointialue käyttää suositustilikarttaa merkittävästi tarkempaa tase- ja tuloslaskelmatilien rakennetta, jolloin poimittavien laskujenkin osalta tulisi yhdistää tilit karkeampaan tilirakenteeseen. Sekä ta-seen että tuloslaskelman tilien muuntaminen suositustilikarttojen mukaiseksi voisi johtaa siihen, että lasku olisi tiliöity useammalle riville, mutta molemmat rivit olisivat suositustilikartan mukaan sama. Tällöin lasku tulisi raportille jaettuna kahdelle riville täysin samalla tiliöinnillä, vailla näkyvää syytä laskun jaolle.

C0170 Palveluluokkatunnus. Palveluluokan lisääminen ostolaskudataan olisi tehtävä erillisenä tiedon rikastamisena, koska palveluluokka ei ole laskulla tai sen tiliöinnissä oleva tieto.

Palveluluokkakohdistus tehdään vuosittain jälkilaskennassa ja merkittävä osa kustannuspaikoista jakautuu jälkilaskennassa erilaisten laskentasäätöjen perusteella useisiin palveluluokkiin.

Menettelyllä saavutetaan huomattavasti laadukkaampi raportoinnin taso niin oman organisaation johtamisen kuin palveluluokkaraportoinnin näkökulmasta. Jakautuvien kustannuspaikkojen osalta kaikki ostolaskut olisi kohdistettava luokalle "9999". Tasetilien kanssa ei käytetä tuloslaskelman kustannuspaikkoja, vaan myös kaikki tasetileille kirjatut ostolaskut olisi kohdistettava luokalle "9999". Ostolaskujen tiliöintirivien osuus, joille todellinen palveluluokkatietoa olisi saatavissa jäisi hyvin pieneksi, eikä organisaation raportointitarve tai nykyinen taloustietojen raportointivelvoite mahdollista laskentatunnistemaailman logiikan muutosta niin, että tämä tilanne voisi muuttua tulevaisuudessa.

C0040 Toimittajan tuotenumero. Tämä tietokenttä voi sisältää mitä tahansa tietoa.

C0060 Tuotteen tai palvelun nimi. Tämä tietokenttä voi sisältää mitä tahansa tietoa. Hyvin suurella to-dennäköisyydellä tässä kentässä on valtava määrä henkilö- ja terveystietoja. Tuoterivitason raporteja ei ole tällä hetkellä saatavissa ostolaskujärjestelmästä, joten määrää ja sisältöä ei ole arvioitavissa. Tiedon raportointi vaatii muutosta ostolaskujen käsittelyjärjestelmän raporteihin.

C0070 Yksiköiden lukumäärä, C0080 Yksikkö, C0090 Veroton yksikköhinta. Näiden tietokenttien sisältö ei välttämättä pidä paikkaansa. Tietokentistä saatava raportointi olisi hyvin heikkolaatuista eikä se antaisi oikeaa kuvaa ostetuista palveluista tai tuotteista. Näiden tietojen perusteella ei voi tehdä mitään johtopäätöksiä.

Henkilötiedot ja välillisen paljastumisen riski: kuinka tunnistatte ja rajaatte pois ne tiedot, joita ei tule raportoida.

Kommentit

Henkilötietoja voi olla useammassa kentässä, eikä automaatiolla tai tekoälyllä pystyisi luotettavasti tunnistamaan kaikkia henkilötietoja, vaan tämä vaatisi aina myös manuaalisen läpikäynnin ja löydettyjen henkilö- ja terveystietojen poiston. Tekoälyratkaisuilla voitaisiin mahdollisesti saada

apua henkilö-tietojen tunnistamiseen aineiston tietyistä kentistä (laskunumero), mutta ihmisen silmämääräinen manuaalitarastus olisi myös aina tarpeen. Tekoälyn tai automaation hyöty henkilö- ja terveystietojen tunnistamisessa on epävarma ja sen kyky tunnistaa tiedot selviäisi vasta tuotannossa. On hyvin

epätodennäköistä, että tekoälyllä tai automaatiolla pysyttäisiin erottamaan ohjelunnon mukaan sallittuja henkilötietoja ei sallituista. Manuaalitarastuksen jälkeenkin olisi olemassa riski siitä, että henkilö- tai terveystietoja olisi jäänyt vahingossa aineistoon. Raportointiväli ja aikataulu lisäävät henkilötietojen osalta riskiä merkittävästi, esimerkiksi kerran vuodessa toteutettavaan raportointiin olisi mahdollista käyttää enemmän aikaa manuaaliseen tarkastukseen.

Tuoterivitiedoista ei ole mitenkään mahdollista poistaa kaikki henkilötiedot, massaa on liian paljon käsiteltäväksi käsin. Tuoterivitiedot sisältävät paljon tekstirivejä ja niissä jokaisessa voi olla henkilötietoa, terveystietoja tai erityisiä henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Välillisen paljastumisen riskiä ei pystytä käytännössä arvioimaan yksittäisen ostolaskun kohdalla ostolaskun käsittelijän toimesta. Välillisen paljastumisen riskiä on myös käytännössä mahdotonta tunnistaa jälkikäteen tekoälyn tai automaation avulla. Manuaalisella jälkikäteistarkastuksellakin on hyvin todennäköistä, ettei välillisen paljastumisen riskiä pystytä tunnistamaan. Raportoitavan aineiston laajuus lisäämää tätä haastetta.

Tuoterivitietojen ja laskutietojen poistaminen aineistosta voi aiheuttaa myös tilanteen, jossa laskun tuoterivitietojen juokseva numerointi rikkoutuu riippuen siitä, missä vaiheessa tiedon poistaminen tapahtuu. Poistojen tekninen toteutus ja poistoperusteen dokumentointi on merkittävä lisätyö ja altis

virheille.

Arvioi asetuksella annettavan tietosisällön toimittamisen kustannuksia (perustamiskustannukset ja vuosittaiset pysyvät kustannukset)

Kommentit

OTI- ja OTU-raportointi vaatii ehdotetun mukaisia merkittäviä muutoksia ostolaskujen käsittelyjärjestelmään, kaikkiin ostolaskujen käsittelyyn integroituihin järjestelmään, ostotilausjärjestelmiin sekä oman erillisen raportointitekniikan ratkaisun. Lisäksi olisi luotava määppäystaulukot tilirakenteiden kääntämiseksi suositustilikartan mukaisiksi, rikastettava aineisto kirjanpitojärjestelmän tiedoilla (esi-merkiksi maatunnus, alv-koodi) ja erillisen säännösten mukaan luotava tiliöintiriveille palveluluokka-tunnukset. Henkilötietojen poistamiseen olisi luotava jonkinlainen tekoälyratkaisu, jonka lisäksi aineistoa tulisi tarkastella myös manuaalisesti, jotta voidaan silmämääräisesti varmistaa tekoälyratkaisun kyky tunnistaa henkilö- ja terveystietoja raportoitavasta aineistosta. Järjestelmien muutosten sekä uuden raportointiratkaisun kertakustannuksia on mahdotonta arvioida tässä vaiheessa. Raportointiratkaisusta jää myös jatkuva

kustannuksia ja lisäksi kaikki tulevaisuudessa tehtävät pienetkin muutokset raportointisisältöihin tulevat aiheuttamaan ratkaisun muutoskustannuksia.

Raportointivaatimukset tulevat vaatimaan henkilöresurssin lisäämistä sekä ostolaskua käsittelevään tiimiin, että hankintoja ja sopimuksia hallinnoivaan tiimin. Alkuvaiheessa resurssien tarve on suurinta, mutta raportointivelvoite tuo myös pysyviä muutoksia laskujen käsittelyprosessiin ja uusia manuaalisia työvaihteita, joille tarvitaan pysyvää uutta henkilöstöresurssia.

Raportointivelvoitteen myötä olisi myös odotettavissa, että nykyisiä laskunkäsittelyn automaatiota jouduttaisiin purkamaan. Tämä lisää sekä työmäärää että laskukohtaisia kustannuksia. Mikäli raportointivelvoitteen toteuttamiseksi joudutaan myös purkamaan koontilaskuja yksittäisiksi laskuiksi, niin tämä lisäisi paitsi työmäärää myös kustannuksia. Jokainen ostolaskujen käsittelyjärjestelmään saapunut lasku maksaa.

Tämän hetken parhaan arvion mukaan raportointivelvoite aiheuttaisi hyvinvointialueelle noin 0,9 mil-joonan euron pysyvät lisäkustannukset, pääosin raportointivelvoitteen aiheuttaman manuaalityöhön vaadittavien lisäresurssien vuoksi. Kertaluonteisia kustannuksia noin 0,1 miljoonaa euroa ilman, että pystytään arvioimaan ja huomioimaan teknisen ratkaisun järjestelmäkustannuksia. Kertakustannukset tulisivat todellisuudessa olemaan merkittävästi suuremmat.

Ostolaskutietojen toimitus on merkittävä uusi tehtävä hyvinvointialueelle, eikä tämä uusi raportointi palvele merkittävältä osin hyvinvointialueen omaa hankintojen seurantaa tai raportointia. Valtion tulee kattaa hyvinvointialueelle tästä aiheutuvat kertaluonteiset ja pysyvät kustannukset täysimääräisesti.

Niemi Antti
Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Viljakainen Maarit
Päijät-Hämeen hyvinvointialue - talousjohtaja